

Előzetési feltételek:
 Lapra árasztás 4 ft. —
 Jól árasztás 3 ft. —
 Árasztás 1 ft. 60 ke.
 Előzetési letét, csopát a kiadó hivatalban 11. éj szombat.
 A lap szerkesztéséhez a nyilatkozásokat minden kiadványhoz a szerkesztőhöz küldendők.

NÓGRÁDI LAPOK

Hirdetések díja:
 Ot határhozott perit... 6 kr
 Helyeg minden leírattal... 80 kr
 Nyitólé g. szombat... 20 kr
 Hirdetési díj...
 Kézírt...
 Kézírt...
 Kézírt...

politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap.

Egy pár őszinte szó.

Ah megyénk társadalmi viszonyait csak némi figyelemmel is kísérelni, lehetetlen észre nem venni, nem éreznie azon lidérczomást, melyet a politikai pártélet reá még mindig gyakorol, daczára azon ürvendetes körülménynek, hogy újabban nálunk a politikai pártok közöddig tapasztalt élesség tetemesen simult s mindkét részről észleltük jeleit a közleledési hajlamoknak.

De e közleledési hajlamok nem nyerhetek teljes kifejlést, miután azok inkább személyes jelleggel bírnak s csakis az egyesek közt érvényesülnek, s nem visszük át azokat a társadalmi élet terére.

Szívesen találkozunk az utcán, talán még házi körben, s üzleti ügyeinkben is, de már nem találkozhatunk a társas egyletek helyiségeiben, féltékenyekdünk a pénzintézeteknél s minden oly vállalatnál, melynek némi pártpolitikai jelentőséget tulajdonítunk, mint például a b-gyarmati szinkör létesítésénél, nem is említve a megye zöldasztalát, hol a társadalmi ügyeket is párt-szempontból mérlegetjük.

És e visszas állapotok meg is termik számunkra fanyar gyümölcsöket mindenütt, de kivált városunkban, a megye székhelyén:

hol a politikai pártok klubbjaiá vált társas egyletek szük anyagi körülmények között tengve, nem eléghetik ki a méltányos igényeket s nem hozzák össze a különben rokon elemeket s így nem felelhetnek meg kellőleg eredeti rendeltetésüknek.

Ezen kellene első sorban és mindenek előtt segíteni, mert e kérdés megoldása önként vonná maga után a többi, miután őszintébbé tenné a most különvált társadalmi tényezők között az eszméserét, amely bizonyára csakhamar igen üdvös eredményeket szülne.

Érezzük ennek szükségét mindannyian jobbról és balról egyaránt, de csakis érezzük s nem igyekeztünk tenni is valamit ez érdekében, sőt tartózkodunk ezen mármár általánossá vált érzületnek még hangosabb kifejezést is adni.

Ma azonban már oda érlelődtek a dolgok, hogy ilyesmiről is beszélhetünk, nyilvánosan, sine ira et odio, anélkül, hogy félreértésekre adhatnánk alkalmat, s a nélkül, hogy gyanút ébresszünk cöljaink őszintesége iránt.

Ez első lépés minket illetett, a többséget, kik nem eshetünk ez által a capitulatio gyanujába s nincs arra

szükségünk, hogy pártunk erősítését ezélezzük mellékes utakon.

Maradjon kiki politikai meggyőződése mellett, de a meggyőződés, véleményeltérés ne szolgáljon áthághatlan válaszfalul köztünk a társadalmi életben, legyünk loyális ellenfelek, de ne ellenségek, nem lévén okunk egymás hazafiságában s cöljai becsületességében kételkedni.

Az eddigi tapasztalatok meggyőzhettek bennünket arról, hogy az eddig üzött párttaktika minden erőket absorbeálja, — innen a tehetetlenség minden egyéb téren, s innen a tartózkodás valamit kezdeményezni, vagy a kezdeményt felkarolni.

Mindenütt pangás, az erők szétforgácsolása észlelhető s eredmény csak ott, hol az egyes erők is elégségesek a kivételre, s hol az egyéni értek örökösök s munkál.

A politikai érdekek lazultával, a pártélet gyengültével, melytől már nem vagyunk távol, mindez még érezhetőbb lesz, ha nem igyekszünk azon kényelmetlené vált korlátok eltávolításán, melyek az egészséges társadalmi fejlődést akadályozzák.

Hogy anyagi s közművelődési érdekeink is a létező állapotok melébbi megváltoztatását követelik, a fennebiekból önként következnek, mert az anyagi jólét s szellemi emelkedés csak egészséges társadalmi viszonyoknak s kifejlett társulati életnek lehet következménye.

Elég legyen egyelőre ennyit mondani ez érdekében, mert ennyi is elég hogy alkalmat szolgáltatson továbbá oszmelesorára. Őszintén szólunk, minden hátsó gondolat nélkül, nines szándékunkban ez által mellék tekinteteket ápolni, s csak azt ohajtjuk, hogy szavaink mind itt, mind ott visszhangra leljenek s ne cölta-lau reoriminatiókat, de őszinte törekvéseket keltsenek.

B-Gyarmat nov. 15.

Az utóbbi napok eseményei nemcsak megritkíták a balközép párt zilált sorait, de tetemesen csökkentek kebelében azon erkölcsi erőt is, melyet az egység s határozottság kölcsönözhet egyedül egy politikai pártnak. Az ellenzéki lapok ezen reájuk nézve méltán jlelvő jelenség horderéjét azon fictiókkal igyeksznek gyengíteni s maszkirozni, melyeket pártunk hasonló szétmálásáról rebesgetnek, de a melyek alig eredményeznek egyebet, minthogy emlékülke hozzák a régi klasszikus mondást, mely szerint: socius habuisse malorum iuvat.

Am hitegesek magukat ilyesimikol az argumentumokból kifogyott augurok, kik elodjeik példájára bizonyára egymás szemébe mosolyognak, mid n a jámbor publicum jó hiszonsülésére számított cikkeiket egymásnak jelzik.

Pártunk erős és tömör és semmi jele annak, hogy tisztelt ellenfeleink egyhamar azon elégtételnek ürvendhesenek, melyet nekik pártunk szétmálása okozna.

Mi tisztában vagyunk magunkkal ismerjük hivatásunkat s tekintetbe vesszük a helyzet kivételesen nehéz voltát, mielt bizalmunkat vesztenék a kormány irányában, melynek tevékenységét nem saját tehetetlensége, nem a legjobb akarat hiánya, de a körülmények kedvezőtlen volta a nemzetért sokféle csapás s ebből származott fogyatkozásaink zambasztják.

Mi jól tudjuk, hogy az adott viszonyok között többet semmiféle kormányt nem várhatnánk s jól tudjuk azt is, hogy pártunk elég erős és önálló arra, hogy kebeléből másokat emeljen kormányra, ha ennek szükségét látja.

Igen természetes, hogy ily lépésre nem az ellenzéki lapok cölzatos őszintézései fognának szolgáltatni indokokat.

Mi nem sietünk azoktól körni tanácsot, kik ezzel magoknak sem képesek szolgálni.

Ami programunk nem változik a napi események érintésére, bizony haladunk a cél felé s a két ízben melletünk nyilatkozott nemzet elég erőt kölcsönzött és kölcsönöz, hogy mindazt böles egymásutánban létesítsük, mit a nemzet érdekei javának s erejének, számának s helyzetének megfelel.

És amily egység, határozottság s önbizalom honol pártunk kebelében a központon, ép oly vezérel bennünket a provincián, hol mind kül, mind belterjileg csak növekvést, erősödést jelezhetünk, amely biztosítja a jövőt s urává tesz a jelennek.

A felelősséget bátran elvállaljuk. Nines okunk pirulni az általunk teremtet s conservált állapotok miatt reánk nézve legnagyobb dicsőret, hogy a megye zöld asztalánál má már az ellenzék sem tud mit ellenzeni, noha nem jó akaratán mulik.

A hibákat s bíányokat, mi is tudjuk, mi is foltárjuk, mi is ostromozzuk és segítünk rajta, ha a körülmények engedik.

Gyenge, vagy épen hanyag tisztviselő volt és lesz is mindig, — de ez nem csupán pártunk hibájául róható fel, mert azok választásába az ellenzék is befolyt s többnyire rajta

volt, hogy a gyengébb nyerte meg a szavazatok többségét, pedig a közöngy édas mindnyájunké, annak érdekeit hazafiatlanság párttaktikából mellőzni, — s az innen erődő bátrányok mindnyájunkat s jutnak.

Igy állnak pártunk ügyei ma a megyében s ennek kifejezést kívánunk adni, hogy egy érvvel több suttas az ellenzéki lapok indokolatlan állításait.

Az ellentáborban épen ellenközököt tapasztalunk.

Kevés azok száma, kik tisztában lennének önmagukkal s még kevesebb azoké, kik tisztában vannak az ellenzéki pártáryalatokkal.

„A z igazi baloldal elveinek hűvelj ujabban ismét egy képvielő esküdött fel,“ kiált e ritka jelenség feletti örömben az Ipoly, az ellenzék híreket azonban nem siet közölni, pedig ezekkel több tért töltene be.

Szabad legyen azt kérdeznünk, hogy melyik az az igazi és melyik az a nem igazi baloldal, mit akar az, mit akar emoz?

Körölből következtetjük az előbbi számokban mondottakból, hogy a Csávolszky féle töredék képezi az igazi baloldalt.

Biztosíthatjuk, az Ipolyt, hogy ez esetben, nem a nógrádi ellenzék többségének nézetét tolmácsolja.

De nem megyünk tovább, pedig sokat lehetne mondani. Most csak rá kartunk mutatni azon kapkodásra, mely megyénk ellenzékét is jellemzi, ellentétben az őszhanggal, mely pártunkat ma ép oly mérvben lengi át, mint valaha, — s mindaddig, míg a teendők egész halmaza vár pártunk tevékenységére, s míg hivatásunkat mely nem kisebb, mint az organizáció nagy művönök befejezésével fajunk jövőjének s alkotmányos szabadságának biztosítása, — be nem töltöttük, nem kisebb mérvben kell hogy átlengje s lelkesítse.

Közsegi élet.

Volt alkalmunk a föleki járás közsegi által a megyéhez jóváhagyás végett beterjesztett közsegi szabályrendeleteket állapítani. E szabályrendeletek az 1871. XVIII. t. cz. 65 §-a értelmében hozattak, a melyekben alkalmazkodva intézendik a közsegek házi ügyeit a törvény korlátai közt. E szabályrendeletek közül kiemeljük a s-tarjánt, málnapn akait s a poltári körjegyzői csoporthoz tartozó házaségeket, amelyek elég tisztelen s ügyes beosztással s nem ritkán szabatos rövidséggel alkotvák, a többiek azonban többé kevésbé bíányosak s nem ölelik fel a közsegi élet minden oldalát, — nevezetesen a népesedési mozgalmak nyilvántartása, a főzrendőri intézkedések, kéme nyek építése s a szerbsekteknak s lakháztól szükséges távoltsága nines mind

hogy egy Németország* -ot alakoskodják. Csaknem egész Ausztria katolikus, — a csaknem minden katolikus* nevet a papa csalhatatlansága felett, megveti a gyónást, s tagadja Jézus istenségét. Hanem azért gyermekeiket keresztelteti, s bűnökkel beteg nejét az utolsó kenettel látatja el. A reméltóság vagy a már szokássá vált alakoskodás lép e itt inkább előtérbe? Azt kinevetni a pút az ember tesz: azt gonyolni, a mi előtt meghajlik! . . . Ezer katolikus között alig találai szárat, ki az ő általa ismert vallásában bűnös. Ily megvetése mellett, melyen súlydát a világ.

Mily szépen áll előttünk a múlt század a jelen ellenében! Annak még voltak ideáljai; egy Schiller hit a barátságban, egy Göthe az isteni irgalomban. Azért a világ nem volt ostobább, de szebb. Egy értelmen belüli hit fényt adott a tollnak, s egy felkent iránti hit összhangzattal szerezte az illetőnek. Ki hisz ma még barátságban? Senki. A természeti ember tagadja azt, s a görögös módon szerelt gáncsolja eszményiségéért.

Ki loyális ma már? A királyoknak ma nincsenek szolgálói, csak bérenczei. Az emberiségnek csak egy ezéja van az előtte állónak holttestén előre lépni: s ha valaki hízleg s meghajítja magát, nevetve s gonyolódva, úgy ez mind pénzért vagy hivatalért történik. Ma nem foghatják meg, hogy az élet több is lehet mint eredménytelt, hogy az szép is lehet. És az élet szép csak úgy lehet, ha van hit valami- ben, szeretet valami iránt, s végre van remény, mely jövőnkre kihat. Koldushoz hasonlóan szegényen állsz itt a világban, oly sok találma után, melynek gazdálga kellene tenni, oly nagy költök után, kik a látkört szépitni akarták, oly sok virág után, melyek téged a hallhatatlanságban binni tanítottak volna.

Civilisatio és haladás!

Ezen két szó az, mit minden perzben használnak s senkisé gondol arra, hogy sem ez, sem amaz nem általános.

Van ugyan egy haladás: a mechanikai a munkában, a mi azonban semmit sem javít a munkán, csak könnyít a munkáson: az emberiség (humanizmus) az ész vagy erkölcs birodalmában sohasem létezett egy évezred óta haladás.

A körülmények, viszonyoknak van ugyan civilizációjuk de az élet és tetekben addig nem észleltetett civilizáció.

Menyi bölcsész állított fel esodlatos teoriákat, hogy az emberiséget okosabbá és jobbá tegye; vallásokat alapítottak, vagy lelket öntöttek egy szigorú élettanba. Az emberek megtalálták ezen vallásokat, e

bölcs mondásokat, e költészetek és tanokat elfogadták, s — ugyanazok maradtak a mi eddig voltak. Az évezredek munkája nem a lélek tökéletesítésére irányult, hanem a kényelem, a komfort tökéletesítésére.

Bármit gondolt is ki bármikor az emberi elme, saját hasznára, — nem volt termékeny. — egyetlen mag sem hullott termékeny földre: az emberi kedély a pelda beszédek sziklaja.

A vaspályák, a táviratok, a francia könyvkiadásai létezésüktől kezdve elvitatlan, elunthatlan tényekké lének az emberi életben, mert a komfortot, a fogalmat az élvezetet elősegítik, könnyítik s fokozat. Jézus hegyi szónoklata Sócrates Kritonja Cicero de officiis, Job könyve, mind csak egyszerű olvasmányok maradtak, anélkül, hogy a világot szebbé vagy jobbá tették volna. Az ósrégi népek már állati durvaságnak látták a gyilkosságot, a lopást pedig mindenalkban lealacsonyító bűneké mondták, kemény törvényeknél fogva elítélték, megbíntették, s szelid tanokkal írtották, s ma még létezik e szó „háború“, vagyis a gyilkosság legvadabb dühével, a lopás a legalsóbb, legalsóbb — mert büntetlen alakjában. A háború, vagy is egy uralkodó egoizmus. és egy nagy erős nemzet alárendelt viszonya, mely mindig a szabadság szót hangzattja, a háború vagyis az esztelen és ezeltalan felhajtása a családoknak, a legkegyetlenebb mészárolása az ifjú erőknél, a vetések oltírása, pompás műépületek szétlulása, a keservesen szerzett vagyonok elrablása, az ipar, művészet, szorgalom s tudomány elnyomása, szoval mindamnak megnevitása mi az életben nagy, való és jeles lehet, a háború, mondani, ma sokkal inkább dal mint bármikor a nemzetek szívében, azon nemzetek szívében, kik azt hitték, hogy a civilizatio élén állanak.

És Európa, t. i. azon világrész, mely a civilizatio legmagasabb fokával kérkedik, szemléli e háborút s részt vesz benne, a helyett, hogy ezen Európa, mely három ezer éven át költök s istenemberek által megvilágított világrész volt, eme keserű haroktat gúnyal vagy anathemával megszüntetni iparkodnék. —

Haladás és civilizatio!

De minél szegényesebb a hatalom, minél önkényesebb a törvény, s minél arzáltanabb a szolgáló hajlam, annál nagyobb a nyíltszívűség, gondolunk? — Nem! minán Jézus a pártoskodó, a harczokban döntő Jehovával befeczezte, miután Voltaire az ést felfedezte, s miután a saját a esalhatatlanságot tönkre tette, — most is gyilkos azéltal kezünkben kérjük a legnagyobb atyát, hogy udjon szerencsét a gyilkossághoz, s a győztes halát ad azért. Kinevetik az újitosságot, de szentesítik az istenneli gúnyolást. —

Haladás és civilizatio!

Hány száz év előtt törté össze a nyelv zavar a babiloni tornyot, egy pompás, oriasz vállalatot? és a torony építést a vallások, bölcseszetek, művelődés, tudományos költészet, találmányok csak egy árnyalattal is változtattak e napjainkig? A nevezetiségi gyűlölet talán az emberi természetbe van oltva? Bizonyára nem, hanem a barbárság egóizmusába. S a eszek a németek ellen, a románok a germánok, a fehér a fekete ellen, ugyanazon szomorú képet adják a 19. századnak, mely a civilizatio oriasz épületét elhagyta, csupán azért mert annyi századokon át nem találta meg a világnyelvet, mely azt mondja: „egyesült erővel.“

S micsoda körülmény idézte elő a mai világ e süllyedést?

A vallás hiánya.

Jézus vallása megolettett saját szolgálóit. — A világ felfogta ezt az első századok sötét dogmabarczaiban, a helyett hogy az emberiségnél a békét előmozdították volna, melyek vitat idéztek elő, a helyett, hogy a szeretetet terjesztették volna. Jézus vallása széttiportott azon követek által, kiknek azt terjesztetni kellett volna — Az emberiség felfogta ezt az inkuizitók esothalmuzain, az irgalmatlan tollvonásokon, melyeket az első évezred fejedelmei szerzetesek által vezelve — tettek. A világ Setzel hagyomány zavaraiiban fogta azt fel, s azon vallási vizsályokban, melyek azon át, a fia közt törték ki, a ki azt mondá: szeresetek egymást, szeresettek elleniteket is! szeggyelenl ismerte fel ezt frankon bi-borok minsterének orgaiban, a katolikus papok esodlatévo talizánkép árulásában; hanem a helyett, hogy elismerte volna mily rossz szolgáló vannak az urnak, a szolgálókról az urra következtetést vontak s elvetették a Megváltót, mert szolgáló földet börtönnevétek, melyet csak rovarok laknak, s melynek alapja semmi tápot nem nyújt az emberi léleknek.

Szörnyű frívolság vett hatalmat e mi eseserelt világ felett. Mert semmi sem ront annyira, mint a keserű érzés, midőn azt kell megvetnünk, mit legmagasabbra tartottunk. A hit, ki atyjában rablót ismer tel mélyen súlyd az élet folyamába, a férfi, ki kedvesében romlott esalonót ismer fel, el van veszte magasabb dolgokra nézve. S így igaz, hogy legjobb öröknk csak akkor lesz nélkülünk, ha lelkünk képes feltékeinteni bizonyos magas és szeretett pontra. — S így örökké igaz az is, hogy az ember, a föld e legfőbb fénye újat felfelé csak akkor követheti, ha ott fenn megpillant valamit a mit szeretve tisztelhet. A barát régen társá lett, a ki üzérkedni, élvezni vagy hallgatni segít. A kedvesnek nem hisz az ember már, hanem hagyja magát általa ámitani, meg egyezés szerint. A feleség gond és csapás lett. Es Isten? — Istenem, talán könyörögnek hozzá, ha a kedves gyermek halálon

van. S ha meghal azt mondják, tudtam, hogy nincs Isten! Hanem a gyermekeket azért szertartásosan temették el, s halottak os téjen koszort tesznek a sírra. Nem hisznek a lélek hallhatatlanságában, de azt hiszik, az elrepült lélek elhagyatva érezné magát a kivilágított sírok közt, ha neki is koszort nem temének s gyertyát nem gyújtanaak. Ritka vegyülete az ateizmus és természetes szeretetnek! Vallhatatlanság!

Ha az emberiség ma vizsgálatalabb, szegényebb s ellenségesebb, mint egykor, emnek oka esakis a vallás hiánya; mert, a miut egy a világba kitaszított árva, ki gondolatait a próba alatt nem küldöti a család tüzhelyhez 100 közül kilenezvenkilenez esetben elcsök, úgy az ember is hit nélkül az élet kereszti utain sohasem fogja a szeretet és áldozatot hanem az előnyt s öszeregetet választani. Ne beszéljünk arról, hogy az emberiség egy világszellemben biddjan, melynek első megtestesülése az isteni emberelme. Az ily vallástalan világszellemlivők elítélik az imádságot, a papokat és szertartásokat fölöslegesnek tartják. Mert a világszelleml nem hallgat meg senkit, miután az örök törvények után működik, a vallási szertartás csak játék s a pap hivatalnok, ki fizetését hiába búzza. Mindez igen jó az ész szempontjából, de az embernek az ész mellett szive is van, az értelem mellett érzése is, az író asztal mellett van bölcsője, az eszrit mellett van sorsa bizonytalansága. Vannak határok, melyeken a legbűszkébb ember sem hatolhat ki, az Isten ház hányzor megtagadhatja, de minden bizonynyal jön oly percz, melyben öszekulcsolt kezekkel fog ezen megtagadott isten templonában imádkozni irgalomért.

S mindezen undorító chaosa felett a brutális tagadás és lombra szertartás szemléletének, a világegyetem, földünket kivéve, nyugodtan futja nagyszerű pályáját. A föld látszólagos vetélytársai rendez, szokott, örök pályájukon vannak. Vajjon lakják-e? Ki tudja a holdról, e legközelebbi földgömbörl legalább tagadják. Talán elvesztette már férgreit, mielőtt földünk az eső embert látva volna. Talán, miután már volt Jézusuk, Homerjük s Schillerük a civilizatio fokára léptek, egymást, mint vadult ebek megtámadták s megsohmisíték magukat. Talán földünk most szenvedt egy második nyugodtan világitó, lakatlan hold születési vajudasát?

Adjja Isten!

Mert a caeuan, a háború, a szolgáló és bűszkeség e keveréke bizonynyára nem összhangzik a sphaerák zenéjével.

Gyulassy László.

SCHÖNBERGER JÓZSEF

női-, uri-, leány-, s fi-gyermek ruhák

legnagyobb raktára

B.-GYARMATON.

Ajánlja ruhaneműit a lehető legjutányosabb árak mellett.

Női- és férfi bundák gazdag választékban.

Minden megrendelések mérték szerint 24 óra alatt eszközöltek.

Egy finom télirok 16 ft. Egy finom nadrág és mellény 8 ft. Egy finom utazó bunda 38 forint o. è. —